

Становище

от Мария Стефанова Ганева

доцент, кандидат на науките. Област на висше образование: 8. Изкуства, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (Режисура за драматичен театър), гр. София, пенсионер, последна месторабота: Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (UDJG), Румъния, преподавател по „актьорство за драматичен театър“ във Факултета по изкуства

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 8. ИЗКУСТВА, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство

(Актьорство за драматичен театър)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 39 от 2.05.2023 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра ЕСТЕТИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ към факултет ПЕДАГОГИЧЕСКИ; като кандидати участват **д-р Красимира Цветанова Иванова** от НАТФИЗ „К. Сарафов“, факултет ЕИ, катедра „Аудиовизуално производство“ (гост-преподавател и експерт Международна дейност) и Продуцентска компания „Фул Муун“ ЕООД (сценарист) и **гл. ас. д-р Петър Запрянов Одажиев** от „Софийска Академия за музикален театър“ (преподавател) и Продуцентска къща „Синема Инк“ ЕАД (директор).

Със заповед № РД-21-1417 от 30/06/2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 8. ИЗКУСТВА, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (Актьорство за драматичен театър), **обявен за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“** към Факултет Педагогически.

Предоставени са ми всички необходими за изготвяне на становище документи.

1. Общо представяне на процедурата и кандидатите

Образование, релевантно на целите на конкурса

Д-р Красимира Цветанова Иванова е завършила специалност „Културология“ в СУ „Климент Охридски“ (бакалавър), последвана от магистратура по „Интеркултурен подход“ в същия Университет. Впоследствие придобива няколко образования в областта на изкуствата, а именно: изкарва една година в специалността „Актьорско майсторство за драматичен театър“ като курсист със статут на слушател в Театрален колеж „Л. Гройс“, завършва три годишна магистратура по специалността „Режисура за драматичен театър“ в НБУ в класа на Леон Даниел, става бакалавър след четири годишно обучение в НАТФИЗ по специалността „Драматургия“, последвано от магистратура в същата Академия по

специалността „Филмово и телевизионно изкуство“ (две годишен курс), след което придобива научната степен „доктор“ по Театрознание и театрално изкуство към катедрата „Сценични изкуства“ отново в НАТФИЗ „К. Сарафов“. Образованието на кандидатката в сферата на „Актьорството за драматичен театър“ идва основно от Колежа „Л. Гройс“ и от НБУ, където учи режисура.

Гл. ас. Д-р Петър Одажиев завършва пет годишен курс в Държавната Музикална Академия по специалността „Оперно пеене“ с образователната степен „магистър“. След това завършва специалността „Режисура за кино и телевизия“ в НАТФИЗ „К. Сарафов“ в класа на професор Христо Христов, пет годишен курс, също придобивайки образователната степен „магистър“. По-късно става „бакалавър“ по специалността „Режисура“ отново в Държавната Музикална Академия. Кандидатът има два доктората: първият е защитен в НБУ, където той получава научната степен доктор по специалността „Музикознание и музикално изкуство“, а вторият е в Института за изследване на изкуствата при БАН, където получава научната степен „доктор“ по специалността „Кинознание, киноизкуство и телевизия“. След това става „магистър“ по специалността „Арт Мениджмънт“, степен, придобита в State University of New York след три годишно обучение. Уменията на кандидата в сферата на „Актьорството за драматичен театър“ се потвърждава от практическата насоченост на двете му образования: „Оперно пеене“ (където има задължителни часове по тази дисциплина) и „Режисура за кино и телевизия“ (където в класа на проф. Христов по това време курсът по „Актьорско майсторство“ и „Работа на режисьора с актьора“ се води по разширена програма).

Оценка на преподавателски опит във връзка с целта на конкурса

Д-р Красимира Иванова има неголям преподавателски опит в академична среда: в качеството си на „гост-преподавател“ преподава на студенти от Факултет „Екранни изкуства“ в НАТФИЗ „К. Сарафов“ дисциплината „Кино и театрален мюзикъл“. Също там е била и асистент по „Основи на драматургията“ и „Драматургия за музикален театър“. Работи и един семестър в ПУ „Паисий Хилендарски“ със студенти от „Актьорство за драматичен театър“. По-голяма изява като преподавател именно в областта на актьорското майсторство кандидатката демонстрира в системата на средните училища: във 2 АЕГ „Томас Джеферсън“ (София), 22-ро СОУ „Г. С. Раковски“ (София), както и в школите „МОНТФИЗ“ и „Училище за таланти“, София. Правят впечатление разнообразните й дейности като ментор на студенти, помагайки им в реализирането на учебни проекти – помощ, основно свързана с областта на драматургията, сценаристиката и документалното кино. А също и в областта на обучение по „психодрама“ – като по темата има издадени две статии.

Гл. ас. д-р П. Одажиев в продължение на три години е хоноруван преподавател в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ в Пловдив, където води учебните дисциплини „актьорско майсторство“, „сценична реч“, „пластика“. Понастоящем той като директор на „Софийска Академия за музикален театър“ и преподавател в нея, води часовете по „актьорство за мюзикъл“, „сценично движение“,

„пеене“, „психофизически тренинг“, „сценична реч“. Преподава и в САЩ, където в New York Academy of Visual and Performing Arts е Инструктор и води практически упражнения, завършващи с изпити по учебните дисциплини „Актьорско майсторство пред камера“ и „Психофизически тренинг“. Прави впечатление акцентът в преподавателската му работа, свързан с дисциплината „Психофизически тренинг“, която е базова за обучението на драматичните артисти, но е адаптирана от него за обучение на студенти по музикален театър. По тази тема има издадена книга: „Психофизически актьорски тренинг за музикален театър“ (София: ИК „Синема“, 2014)

Имам *лични впечатления* от кандидата П. Одажиев, на когото съм преподавала в НАТФИЗ „К. Сарафов“ дисциплините „Актьорско майсторство“ и „Работа на режисьора с актьора“ по време на неговото следване в класа на професор Х. Христов. С увереност мога да кажа, че той притежава професионални актьорски качества, природен талант в сферата на изпълнителските изкуства, има забележително чувство за характерност и ритъм. Успешно съчетава музикантските си и театрални дарби. Имам впечатления и от работата на П. Одажиев и като преподавател, на чието поприще той е търсещ, увличащ студентите, без да им спестява трудните пътища като едновременно с това е подкрепящ и мотивиращ.

2. **Обща характеристика на дейността на кандидатите**

Предоставен хабилитационен труд

Кандидатката **д-р Красимира Иванова** представя в качеството на хабилитационен труд 7 авторски продукта, обозначени като точка 4 в група В от нейната Справка (Реализиран авторски продукт в областта на изкуствата (филм, спектакъл, изложба, концерт и др).

Представленията „Play Your Змей“ и „Чикаго“ са направени с младежи от гимназиални класове и имат повече характера на възпитателска дейност, развиваща творческите чувства на учениците, те са лишени са художествена стойност и не съответстват на критерия за „доказани постижения в своята област“, посочен в Приложението на ЗРАСРБ. Представлението „Предложение“ по А. П. Чехов и „РодиТеЛи“ са създадени в академична среда – първото е в НБУ, вероятно учебна работа на д-р Красимира Иванова, създадена под ръководството на Леон Даниел, а второто е плод на работата на кандидатката в рамките на един семестър със студенти от ПУ „Паисий Хилендарски“. „Предложение“ по Чехов е единствената работа на К. Иванова, която може да се отличи с известни качества в областта на работата с актьора, в частност – използването на импровизацията като водещ принцип в актьорското творчество, поддържане на вътрешно-споено взаимодействие с партньора, бързо включване в предлаганите обстоятелства, раждане на спонтанна и интересна оценка. За съжаление, от кандидатката са представени само сцени от спектакъла и от репетициите, а цялото представление в нейните записи липсва. В спектакъла „РодиТеЛи“, обаче, не стават ясни педагогическите задачи, поставени пред студентите, режисьорката очевидно е увлечена повече от реализиране на някакъв вид „проект“, отколкото е ангажирана с преподаване на актьорски умения. Демонстрират се евтини комични ефекти, шампи, на места лош вкус, фалшиви интонация, преиграване. Мюзикълът „Чикаго“ прилича на откровено самодейна работа и е излишно да се анализира. Спектакълът „Когато розите

танцуват“ по Валери Петров (на МТФ Юния), за когото отново са представени само сцени, сочи липса на техника за работа в психологическия театър, недостатъчно познаване на законите на вътрешния процес, баналност и повърхностни решения. Нивото и на двата документални филма, представени от кандидатката: „За възможността да се живее“ (филм-портрет на режисьора Юлий Стоянов) и „30 години по-късно“ е рязко различно: то е сериозно и професионално. В документите на д-р Красимира Иванова е отбелязано, че тя е „сценарист“, но на практика тя е „съ-сценарист“. Сценарната експертиза на Красимира Иванова обаче (която е очевидна при прегледа на нейните творчески постижения), не отговаря на изискванията на длъжността „доцент“, обявена в Пловдивския университет, ориентирана към експертиза в сферата на преподаване на „Актьорство за драматичен театър“ или поне в сферата на практическото сценично изкуство.

Кандидатът д-р П. Одажиев представя за основен хабилитационен труд монографията: „Физическото действие в психологическия и метафизическия театър. Лабораториите на Константин Станиславски и Йежи Гротовски. Педагогически аспекти“, която е фокусирана в самия предмет на конкурса. Формулираната от автора тема говори за аналитична работа на три нива: методологично (метод на физическите действия) – театрално-естетическо (приложение в две фундаментални естетически полета) – педагогическо (приложение в обучението на драматичния актьор). Фактът, че П. Одажиев успява да свърже два актьорски Метода – на К. С. Станиславски и на Й. Гротовски, чиито фигури се възприемат все още като напълно различни и дори противоположни, и ги обединява в оригинален концептуален модел, базиран на коренно-родствената им връзка, съсредоточена именно в проблема за физическото действие, е най-същественният теоретичен принос на труда на П. Одажиев. В Първа глава, озаглавена: „Теория и практика на физическото действие във възгледите на К. С. Станиславски. Обективизиране в психологическия театър“ д-р. П. Одажиев прави опит за преразглеждане на идеите на К. С. Станиславски за физическото действие от съвременна гледна точка, изчиствайки ги от контекста на грешни интерпретации, свеждащи го до битовото. Във втора глава, озаглавена: „Теория и практика на физическото действие във възгледите на Йежи Гротовски. Обективизиране в метафизическия театър“ П. Одажиев се вижда изясняване на концепта за „метафизическия театър“ и разкриване на необходимостта от създаване на нова техника за актьорска игра, която, реализирана от Й. Гротовски, също се основава на използването на „физическото действие“, но модифицирано съобразно изискванията на новата естетика. В Приложението са представени комплекси упражнения, релевантни на съдържанието на двете глави. Трудът на П. Одажиев съдържа резултати, обогатяващи българската педагогика и театрална наука.

Научно-изследователска дейност

В настоящия конкурс **д-р Красимира Иванова** участва с общо 9 научни труда от които 2 в печат: монографията „Успехът на мюзикъла в киното и театъра“ и статията „Националната идеология през призмата на драматургията“ в „Езиков свят“ индексирани в

Scopus и с още 7 вече публикувани статии. Публикационната ѝ и научна дейност е в синхрон с разнообразните ѝ интереси и фиксират пресечната им точка в областта на драматургията (филмова и театрална), психологията, културологията. Това са статиите „Трансформации на конфликта в модерния драматургичен текст. Аспектът на междутекстовите взаимодействия при мотива за Одисей.“ (Електронна библиотека на сп. “Филологически форум”, 2017) , „The Success of the Film Musical – Psychological and Socio-Cultural Prerequisites of the Usage of Music in the Audience’S Favorite Genre“ /2019/ в Сборник доклади 58th Science Conference of Ruse University - SSS, Bulgaria, в която статия д-р К. Иванова разглежда филмовия мюзикъл през призмата на компонента музика, а самата музика – от гледна точка на психологическо-сетивното въздействие върху зрителя и в качеството ѝ на компенсаторен механизъм по отношение на драматургия и актьорска игра. А също и: „Приложение на юнгианския подход и знакови социологически изследвания при преподаване на драматургия за музикален театър“ (в сборника „Образование и изкуства: Традиции и перспективи“ на СУ „Кл.Охридски“, 2022), „Българското кино и театрална драматургия - лакмус за широкотиражираното ниво на интеркултурна сензитивност“ (в сборника на СУ „Образование и изкуства: Традиции и перспективи“ Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020). Основен акцент е търсенето ѝ на интердисциплинарен подход, например за това говори опитът ѝ за обогатяване на преподаването в сферата на аудиовизуалните изкуства с психодрама: „Психодрамата като допълващ метод при обучението на студенти в сценични специалности“ (в сборника „Образование и изкуства: Традиции и перспективи“ на СУ „Кл.Охридски“, 2021) и) “Psychodrama Methods in Working with Students Studying Drama Theatre Acting“ в университетското списание „UNATC Journal of Drama Teaching“ в Румъния (2019). Теоретичните работи на д-р Красимира Иванова са задълбочени, добре структурирани и аргументирани, говорят за широка ерудиция.

Кандидатът гл.ас. д-р П. Одажиев е предоставил списък от публикации, включващ (освен вече разгледаната монография), още 1 монография, 8 научни статии, от които 7 на български език и 1 на английски език.

В представената втора монография (Публикувана монография, която не е представена като основен реабилитационен труд, графа Г от Справката) „Мюзикълът от сцената на екрана“ се анализира естетиката на театралния и филмовия мюзикъл от гледна точка на концептуалните и постановъчни перспективи на режисьора. В статиите „Методологическо-практически и естетически принципи в творчеството на режисьора Стефан Трифонов – историческа перцепция“ и „Музикално-театралната естетика в творчеството на оперния режисьор Драган Кърджиев“ са изведени водещи принципи и подходи на интерпретативния режисьорски инструментариум в музикалния театър. Научната разработка: „Проблеми на адаптацията на музикалния театър във филм“ детерминира музикалната драматургия като общ фундамент на театралния мюзикъл и неговия филмов вариант. Доказва се, че музикалната партитура – като знаково изражение на музикалната драматургия, може да служи и за отправна точка при кинематографичното

режисьорско решение. В статията: „Стивън Зондхайм и проблемът за ритъма, времето и пространството във филмовия мюзикъл „Суини Тод: Бръснарят демон от Флийт Стрийт“ приносят е в извода, че инкорпорирането на театралните белези на екрана е особено важно в случая, за да се избегнат дисонансите, произтичащи от липсата на формула за естетически подходящо асимилиране на театралното от кинематографичното. Двете статии: „Семиотични аспекти на американския филмов мюзикъл от началото на ХХІ век“ и „Аспекти на семиотическата парадигма във взаимовръзката музика-екран“ са свързани с опита на П. Одажиев да въведе семиотичния подход в интересуващата го тема за взаимовръзката между музикалната драматургия и киното.

Творчески изяви и реализирани авторски продукти

Изявите на кандидатката **д-р Красимира Иванова** са разгледани по-горе.

Кандидатът д-р П. Одажиев има сериозна изпълнителска сценична и кино практика.

Неговите постижения в *областта на художественото творчество* го правят популярен и видим в съвременното българско културно пространство. Той е режисьор на 2 сериала: „Хотел България“ (2003-2004, ТВ сериал, продуцент Нова ТВ), „Камера! Завеса!“ (2002, ТВ сериал, продуцент Българска Национална телевизия). Също е режисьор на пълнометражен игрален филм: „Отвъд границата“ (2019 г.), в който той работи с артистите Деян Донков, Ирмена Чичикова, Кръстю Лафазанов, Яна Титова, Николай Урумов и др., на игралната новела „Фуете“ (1996, Sofia Art Group). Режисьор е на три документални филма: „В гонитба с вятъра“ (НФЦ, 2012), „Една отсечка време. Марин Големинов“ (НФЦ, 2009), „Един киноман в началото на века“ (2005, продуцент Българска Национална телевизия). Изявява се и като оперен режисьор и режисьор на сценични мюзикъли. В частност това са: „Кармина Бурана“ (2012, Музикално-сценичен спектакъл, продукция на Опера Стара Загора), „Fame (Слава)“ (2022, мюзикъл, продуцент Софийски музикален театър и Опера Пловдив).

Заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка за кандидата гл.ас. д-р Петър Одажиев**. Той има сериозна изпълнителска, преподавателска и научноизследователска практика и експертизата му в голяма степен отговаряща на специфичните изисквания на обявения конкурс. Съответно намирам за правомерно да дам отрицателна оценка за кандидатката д-р Красимира Иванова.

24. 08. 2023 г.

Изготвил становището:

Мария Стефанова Ганева, доцент, кандидат на науките.

Подпис:

